

De gelovige verwachting van Daniël op de eeuwige zaligheid

Door

Ds. A. G. VAN DIJKHUIZEN

Geboren te Nijkerk, ca. 1790.

Predikant Nederlands Hervormde Gemeente te Ouddorp 1818-1864.

Leerrede uit:

De wachter op Sions muren, ca. 1855

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2007

Voorrang Psalm 16 : 3 en 6.

VOORAFSPRAAK.

Hetgene wij daareven opzongen, bevat in zich het heillot, dat rechtvaardigen verkrijgen. In de uitdrukkingen wordt gezinspeeld op van de Joden erfenis van Kanaän, toen dit vruchtbaar land, onder de twaalf stammen Israëls, bij meetsnoeren en loting verdeeld werd, terwijl Levi, de priesterlijke stam, in dat opzicht voor geen stam gerekend, (blijkens Num. 18) God, *met het goede van Zijn huis en het heilige van Zijn paleis*, ten deel zou hebben. Hierop doelende, zegt de spreker: „de snoeren zijn mij, ter mijner erfbedeling, ook gevallen in liefelijke plaatsen, en een schone erfenis is mij geworden". Maar welke was dan zijn erfenis? *De Heere*, zegt hij, de algenoegzame en volzalige God, met al Zijn onuitputbare volheid van heil en zaligheid, *is het deel mijner erfenis en mijns bekers*. O welk een heerlijke en zielverrukkende erfenis! Erfenis, die onbevlekkelijk, onverwelkelijk, onverderfelijk, algenoegzaam en eeuwigdurend is. Erfenis, van welke de zalige voorsmaken hier reeds worden genoten, en welker volkomen bezit en genot na dit leven voor de erfgenamen Gods zeker te wachten staat. Erfenis, zo allesovertreffend groot en heerlijk, dat het vooruitzicht daarvan derzelfer erfgenamen hier reeds, zelfs in leed en druk, verheugen, ja, hun ziel vervoeren kan. Erfenis nog eens, die, als 't afgesloofde vlees en hart bezwijkt en neerstort in 't graf, hetzelfde dan aldaar doet rusten van alle moeite en arbeid, en in de jongste morgenstond verkwikt doet ontwaken en opstaan, om die toegezegde erfenis te ontvangen, en tot genot daarvan te smaken verzadiging van vreugde en liefelijkheden aan Gods rechterhand eeuwiglijk.

Het mag zo zijn, dat die taal door de profetische Geest gelegd wordt in de mond des Verlossers, hier sprekende ingevoerd, en dus in de volste kracht als Zijn betuiging en verwachting hier voorkomt; doch dit neemt niet weg, dat ook zij, die door 't geloof aan Christus gemeenschap hebben, ook deel hebben aan al Zijn schatten en gaven, zijnde erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus.

Dit zal ons nader blijken uit een voorbeeld, dat ik thans met u, onder inwachting van 's Heeren zegen, wilde beschouwen.

„Maar gij, ga henen tot 't einde, want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen". Daniël 12:13.

Daniël, de schrijver van dit boek, uit koninklijken bloede gesproten en van Jeruzalem geboortig, werd in zijn jongelingsjaren gevankelijk naar Babel gevoerd, waar hij ten minste 73 jaren woonde, — tot de hoogste ambten verheven — en door zijn bestaan en gedrag bekend werd als een getrouw dienaar en gunsteling van Jehova, als een ijverig voorstander en beschermer van de eer Zijns Gods; als een krachtig voorbidder voor zijn volk en vaderland; en als een Profeet des Allerhoogsten, aan wie de Heere Zijn verborgen raad en wil in dromen en profetische gezichten bekend maakte. Deze uitnemende Godsman werd in 't derde jaar van de regering van Cyrus, de koning van de Perzen, en dus in zijn hogen ouderdom nog verwaardigd met een hoogst merkwaardige Goddelijke openbaring, in een profetisch gezicht, omtrent de aanstaande gebeurtenissen in de voornaamste rijken van de wereld, en de invloed, welke zij hebben zouden op de staat en de verwachtingen van de Joden, met verzekering, dat de Heere Zijn volk onder alle zwarigheden bewaren en hetzelfde een gewenste uitkomst beschikken zou, na een bestemden tijd, bestemde tijden en een helft, en als de Heere zoude voleind hebben te verstrooien de hand des heiligen volks. Daniël, die dit, volgens vers 8, wel hoorde, doch niet verstond, werd door de hartelijkste deelneming in het lot van zijn volk en vaderland gedrongen, om eerbiedig te vragen: *Mijn Heere!* (zo noemde hij die man met linnen

bekleed, tot wie hij sprak, en terecht; want het was de Zoon van God, de Heere uit de hemel) *Mijn Heere! wat en wanneer zal het einde zijn van deze dingen?* Wat zal de eindelijke uitkomst zijn, waaruit men als een echte tijd en kenmerk zal kunnen opmaken, dat de volkomen verlossing van Uw volk zal worden tot stand gebracht? Op deze vraag werd hem nog wel een andere bijzonderheid nader ontdekt, doch tevens verklaard, dat de woorden dier tijdsbepaling toegesloten en verzegeld bleven tot de tijd van de vervulling, en voorts ten antwoord gegeven: „*Ga heen, Daniël, tot het einde; want gij zult rusten en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen*”.

Deze woorden wilde ik thans met u overwegen. In derzelver behandeling zal ik deze orde volgen, dat ik eerst mijn tekst verklaar,

1. Om u de troostrijke waarheden te doen kennen, welke daarin voor Daniël begrepen waren;
2. dan die waarheden meer in het algemeen ontwikkelen en staven,
3. en ze eindelijk tot een toepasselijk gebruik aanwende.

1. Wat het eerste stuk aanbelangt: in de tekst vinden wij 's Heeren bijzonder bevel en Zijn heilrijke beloften aan Daniël.

Het bevel aan Daniël gegeven, is: „Maar gij, o Daniël! ga heen tot het einde”. Door dit *einde* moet men hier niet het einde of de vervulling van de voormelde voorspellingen verstaan, gelijk het dus voorkomt vers 4, 6 en 9; maar het einde van zijn leven; waarvan de dagen bestemd zijn en het getal van de maanden bij God bepaald is, die daarvan een bepaling gemaakt heeft, welke de mens niet overgaan zal. In deze zin wordt de dood meermalen het einde genaamd. Dus zegt de Heere, Gen. 6:13, *Het einde van alle vlees is voor Mijn aangezicht gekomen*. Dus bad David: „*Heere! maak mij bekend mijn einde, en welke de maat mijner dagen zij; opdat ik wete hoe vergankelijk ik zij,*” Ps. 139:5. Het oorspronkelijke woord betekent eigenlijk de afsnijding ener zaak; zo bezigt Mozes hetzelfde, Psalm 90:10, van het leven, zeggende: het wordt snelijk afgesneden; en Jes. 38:12, hij wordt afgesneden als van de drom, zijn leven, gelijk een wever zijn web afsnijdt. Daarom zegt Salomo, Pred. 7:2, dat in het klaaghuys te zien is het einde van alle mensen. En met het grootste recht wordt de dood het einde geheten; want dan heeft het met de mens, met zijn leven, zijn verkering, met al zijn voornemens en bedrijven een einde.

Tot dit levenseinde moest Daniël *heengaan*, in de weg namelijk van alle vlees en van de ganse aarde; gelijk onder die bewoording Abraham van zijn sterven spreekt, (Gen. 15:2) Het woord wordt gebezigd van het heengaan eens ontslagen gevangene; of ook van het gaan uit een woeste naar een verkwikkelijke plaats, en mede van krijgsknechten, die men na het eindigen van de strijd liet heengaan naar hun vaderland en huis, of naar 's konings paleis, om daar van de vermoeyenis uit te rusten en zich aangenaam te verkwikken. Zo zou ook Daniël heengaan van deze aarde, bij zijn sterven. Hij zou ontslagen worden van de banden van de zonden en des doods — overgebracht worden uit de woestijn dezer wereld in de hemel van de heerlijkheid, en als een zegevierende krijgsknecht, na geëindigde strijd, van zijn post worden afgelost, om ter beërving van de kroon van de overwinning heen te gaan naar het eeuwige Vaderland van de rust, in de stad des levendige Gods en het huis, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen, en daar bij de Heere in te wonen.

Ofschoon men dit naar de aard en de eigenschap van de oorspronkelijke taal, ook in de toekomende tijd zou mogen opvatten, alsof er stond: „gij zult gaan tot uw levenseinde”, (Gen. 12:2; 42:18) zo wordt het toch gebiedenderwijze voorgesteld, om Daniël te kennen te geven, dat hij nu eerlang sterven zou; dat hij zich hiertoe schikken en bereiden moest, door aan zijn huis, in zo ver hij zulks nodig had, bevel te geven en schikkingen te maken eer hij stierf; tevens, dat hij voorzeker de vervulling van de voorspelling, waarvan vers 7 wordt gesproken, niet beleven en voortaan geen andere of nieuwe openbaringen meer ontvangen zou.

Gewichtig bevel voor Daniël, om nu eerlang het tijdelijke met het eeuwige te verwisselen! Maar evenwel was het voor hem nuttig ter zijner nadere voorbereiding, en voordelig, daar hem het sterven gewin was, ja ook heugelijk was het voor hem, dewijl hij nu, tenminste 90 jaren oud, zijner dagen wel zal zijn zat geweest, en zeker ondervonden had, dat het uitnemendste dezes levens moeite is en verdriet; immers had hij, schoon uit koninklijk bloed gesproten, van zijn jonkheid af aan tot zijn hogen ouderdom toe, in gevangenis, ballingschap, onrust en levensgevaar moeten verkeren, en in dat land zijner vreemdelingschap gestadig in de zwaarste zorgen, aan de hoven van heidense koningen, onder gedurig vasten en bidden, vanwege de bedrukten staat zijns volks, geleefd, en dus niet weinig van de moeilijkheden dezes levens ondervonden. Maar nog heugelijker zal hem dat geweest zijn, omdat hetzelfde onmiddellijk gevolgd werd van deze heilrijke belofte: „*gij zult rusten en zult opstaan in uw lot, in het einde van de dagen*”.

Wanneer dan Daniël zou zijn heengegaan en gekomen aan het einde zijns moeite en strijdvol leven, zou hij vooreerst rusten, of sabbat houden, namelijk na zijn werk hier op aarde te hebben volbracht. Onder deze bewoording wordt in de Bijbel meermalen de heugelijke verlossing en de heilrijken geluksstaat beschreven, welken de vromen na hun dood terstond deelachtig worden, in tegenoverstelling van de arbeid en de moeite, de strijd en het lijden dezes tegenwoordigen levens. Hiervan bij hun sterven ten enenmale bevrijd wordende, rusten zij naar het lichaam in het graf, waar ook zij met alle anderen heengaan. Zij rusten daar, als op hun slaapstede, uit van arbeid, moeite en zorgen, (Jes. 57:2) en hun zielen rusten bij God in een staat van storeloze vergenoeging en blijdschap, in welken zij al de vorige moeite vergeten, en haar gedenken als de wateren die voorbijgegaan zijn, genietende al die eeuwige rust, welke overblijft en te wachten staat voor het volk van God. *Zalig zijn dus de doden, die in de Heere sterven, van nu aan! ja! zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid.* Ook voor Daniël inzonderheid, die zulk een moeitevol leven gehad en zoveel onrust gesmaakt had, was deze goede tijding zo verkwikkend als koud water voor een vermoeide ziel.

En bij deze belofte van rustgenot in zijn slaap des doods, werd hem ook hoop gegeven op een zalig ontwaken en opstaan uit het graf in de jongste morgenstond. En, dus vervolgt de Heere te spreken tot Daniël: *Gij zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen.*

Door *het einde van de dagen* hebben wij hier te verstaan het einde van de wereld, of de voleinding van de eeuwen, welke zal plaats hebben ten jongste of uitersten dage, wanneer hemel en aarde zullen voorbijgaan; (Lukas 21: 33) *wanneer de hemelen zullen voorbijgaan met een gedruis, de elementen branden zullen en vergaan en de aarde, met de werken die daarin zijn, zullen verbranden.*

Met recht wordt dat *het einde van de dagen* genoemd, omdat dan, blijkens 1 Cor. 15 : 24, wanneer Gods raad hier op aarde uitgevoerd, Zijn Koninkrijk voltrokken, en de laatste vijand, de dood, teniet gedaan zal wezen, het eind zal zijn, — en mede, omdat dan ook de dagen dezer aarde als zodanig in het geheel en voor altijd zullen afgesneden worden; de tijd, die door dagen afgemeten wordt, zal dan worden afgewisseld door de eeuwigheid, zodat er dan geen tijd meer zijn zal, Openb. 10:6.

Op die laatsten aller dagen, wanneer het einde aller dingen zal daar zijn, zou Daniël opstaan. Dus werd hem verzekering gegeven, dat hij met allen die in het stof van de aarde slapen, zou ontwaken en opstaan: of meer naar de letter van het oorspronkelijke, *zou staan in zijn lot.*

De goddelozen zullen niet kunnen staan of bestaan in het jongste gericht, maar zullen zich trachten te verbergen in de spelonken of steenrotsen van de bergen, en uitroepen: „bergen valt op ons en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, Die op de troon zit, en van de toorn des Lams” (Ps. 1 Openb. 6). Maar Daniël zou met al de rechtvaardigen vrijmoedigheid hebben, als wetende dat hij van zijn Heere niet zou beschaamd gemaakt worden in zijn toekomst, (1 Joh. 21 :28) om te staan voor het aangezicht des Heeren, ja waardig geacht worden te staan in eer, kracht en vrijmoedigheid voor de Zoon des mensen. Hij zou dus niet opstaan tot

versmaadheid en eeuwige afgrijzing, maar ten eeuwigen leven (vers 2). Zo zou hij, opgewekt uit zijn rustige doodslaap, *staan in of tot zijn lot*.

Een lot betekent dikwijls iemands afgescheiden en toegewezen deel of erfenis, met toespeling op de verdeling van Kanaän, bij welke aan iedere stam zijn deel of erfenis door meetsnoeren afgedeeld en door het lot toegewezen werd. Zo wordt de hemelse gelukzaligheid ook voorgesteld als een erfenis (Hand. 26:18) waarin de rechtvaardigen ook, naar hun onderscheiden staat en de vrijmachtige bedeling van de genade Gods, hun bijzonder deel hebben. Zij zullen wel allen gelukzalig zijn, doch er zullen evenwel, blijkens 1 Cor 15 : 41, onderscheiden trappen in die heerlijkheid wezen; want, zegt Paulus aldaar, „een andere is de heerlijkheid van de zoon, en een andere is de heerlijkheid van de sterren; want de een ster verschilt in heerlijkheid van de andere; zo zal ook de opstanding van de doden zijn". Dus zou ook Daniël, in die algemeen opstanding ten laatsten dage, staan tot zijn lot, deel of erfenis, hem, als Gods getrouwen dienaar en bijzondere gunstgenoot, overeenkomstig de genadebeloften alsdan te wachten staande, namelijk die onbevleekelijke, onverderfelijke en onverwelkelijke erfenis ener volkomene en eeuwigdurende zaligheid en heerlijkheid naar ziel en lichaam, welke nu in de hemel bewaard wordt voor het volk Gods. En wie twijfelt er aan, dat Daniël onder de erfgenamen dier zaligheid een uitnemend heerlijk deel zal ontvangen met hen, van welke in vers 3 wordt gesproken, als die zullen blinken als de glans des uitspansels en gelijk de sterren, eeuwiglijk en altoos. Met zulke grote en dierbare beloften ging voor Daniël de aankondiging van zijn dood gepaard, opdat hij te blijmoediger mocht heengaan om zich te bereiden tot zijn naderend einde, en hetzelfde gelovig en reikhalzend tegemoet zien. En hiermede werd hem ontslag gegeven van zijn werk en dienst, naar Gods raad hier op aarde te verrichten, en tevens aangekondigd, dat hij, in plaats van angstig bezorgd te zijn over de toekomst, welke hij niet eens beleven zou, dezelve aan des Heeren zorg zou overlaten, daar nu zijn werk naar Gods raad volbracht, de beproeving doorgestaan, zijn strijd gestreden en zijn loop geëindigd ware, en hij de kroon van de rechtvaardigheid zou ontvangen.

Ziet daar mijn tekst verklaard en daaruit blijkbaar, hoe duidelijk al in Daniels tijd de leer van 's mensen uiterste of laatste verwachtingen werd geopenbaard. Deze Godspraak toch bevat in zich de leer niet slechts van het einde van alle vlees, maar ook van de zalige rust van de rechtvaardigen in hun doodstaat, van de laatsten aller dagen, van de opstanding van de doden — en van het heillot, dat de rechtvaardigen alsdan bij het jongste gericht van God verkrijgen, in tegenstelling van de goddelozen, die tot versmaadheid en eeuwige afgrijzing zullen gesteld worden.

2. Deze waarheden zal ik nu enigszins nader ontwikkeld voorstellen.

Ik zal u echter de zekerheid daarvan niet aanwijzen, daar wij hare openbaarmaking te danken hebben aan Hem, Die, blijkens vers 7, ter bevestiging Zijner verklaringen, met hemelwaarts opgeheven handen zwoer bij de Eeuwiglevende, namelijk aan de Zoon van God, de waarachtige en getrouwe Getuige, Die niet liegen kan, zodat wij daarom verplicht zijn, dezelve als onfeilbaar waarachtig te eerbiedigen.

Ga heen, in de weg van alle vlees, tot uw levenseinde. Dus sprak de Heere tot Daniël, en ofschoon niet zo onmiddellijk en bepaald, ook tot ons. Stof, zegt Hij immers tot de mens, zijt gij, en tot stof zult u wederkeren. De mens gaat naar zijn eeuwig huis. Hij wandelt als in een beeld of tussen schaduwen daar heen. Het is hem gezet eenmaal, hetzij dan vroeger of later, te sterven. En voorzeker, wat man leeft er, die de dood niet zien zal, die zijn ziel, zijn leven zal kunnen bevrijden van het geweld des grafes, dewijl er geen geweer bestaat in de dodelijke strijd tegen die koning van de verschrikkingen?

De dood, door Adams zonde in de wereld gekomen, is tot alle mensen doorgegaan en heeft geheerst tot op deze huidige dag. En daarenboven is ons leven kort, voortvluchtig en onzeker.

De mens uit een vrouw geboren, is kort van dagen. Zijn leven is als een handbreed gesteld; het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen als het ware daarhenen, wetende de dag onzes doods niet. De vergankelijkheid van alles; ziekten, sterfgevallen, begraafplaatsen, ook dit alles roept ons als een Godsspraak toe: „o mens! U gaat tot uw einde.”

Zalig, driewerf zalig, die dan zat van onrust aan de avond of het einde van zijn leven, met Daniël door de dood ter ruste gaan. Dit is het heillot van de rechtvaardigen, dat zij dan ingaan in vrede en rusten op hun slaapstede (Jes. 57:2). Zo zegt dan ook de Godsspraak tot Daniël: „gij zult rusten.”

Het is waar, die Gods Wet beminnen, hebben grote vrede, en smaken hier al menig blij en rustig uur. De vergeving van zonden, ontheffing van straf, verlossing van hare heerschappij, de vrede met God door Christus, de vrije toegang tot Hem, de roem in de hoop van de heerlijkheid, ook zelfs onder verdrukkingen, de ervaring van Gods liefde door de Heilige Geest uitgestort in hun harten, de gerechtigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest, en hun recht in Christus op de hemelse erfenis doen hen hier soms een vrede genieten, die alle verstand te boven gaat.

Met dat al is het toch hier het land van de rust niet. Wat al moeite en verdriet, zorg en bekommring, schuld en behoefte, welke hun onrust baart! Veel zijn soms ook hun tegenspoeden en gevaren, droefenissen en teleurstellingen. Hoe dikwijls wordt hun rust verstoord door armoede en krankheid, door geveinsdheid en baatzucht, door liefdeloosheid en laster? Hoe menigmaal zuchten zij in deze aardse tabernakel, het lichaam van de zonde, onrustig en bezwaard zijnde wegens eigen blindheid, zwakheid, bederf, struikelen en afdwalen? Hoeveel aanvechting, duisternis, ongeloof, gemis van Gods gunst, en angstige vreze tegen de toekomst en de dood, en wat niet al meer, dat hun staat onrustig maakt in dit leven?

Maar bij hun sterven neemt dat alles ten hunnen opzichte een einde en een zalige rust van alle moeite en verdriet wordt dan hun deel. Dan vlieden droefenis en zuchtingen voor eeuwig weg. Dan zal er voor hen geen rouw, gekrijt of moeite meer zijn. Dan houdt de drijver op. Dan worden alle tranen van hun ogen afgewist.

In dat rijk des doods rusten de vermoelden van kracht als op hun slaapstede, een iegelijk, die in zijn oprechtheid gewandeld heeft; terwijl hun ziel tot Christus, haar Hoofd, in de hemel opgenomen, daar van alle leed, zonde, zorg, kwelling en droefenis bevrijd, en boven alle ramp en tegenheid, strijd en bereik van de vijanden verheven; reeds de - al ons denken en gebven oneindig te boven gaande - rust geniet, die er overblijft voor het volk Gods, bestaande in heiligheid, heerlijkheid en vreugde, welke nog steeds zal verhoogd worden dóór het toenemend kennen, beminnen, dienen en verheerlijken des Allerhoogsten.

En wanneer dat profetisch woord zijn vervulling krijgt, „de dood is verslonden tot overwinning”, zullen ook hun lichamen uit de doden opstaan, om hun lot of deel te ontvangen in het einde van de dagen.

Wanneer dit einde van de dagen en dat opstaan tot zijn lot zal plaats hebben, daaromtrent weet niemand van de stervelingen dag of uur; maar dit weten wij, dat God dat einde tot de bepaalde dag gesteld heeft, op welken Hij de gehele aardbodem rechtvaardig zal oordelen, en dat dan een iegelijk zal wegdragen hetgeen in het lichaam is geschied, naar dat hij gedaan heeft, het zij goed, het zij kwaad.

Immers zijn de Apostelen, aanschouwers van Christus majesteit, geen kunstelijk verdichte fabelen nagevolgd, als zij ons bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst onzes Heeren Jezus Christus.

Op die laatsten aller dagen zal ieder mens voor zichzelf moeten rekenschap geven aan Hem, die van God verordineerd is tot een rechter van levenden en doden (Hand. 10:42). Deze zal komen van de hemel met een geroep, met de stemme des Archangels en met de bazuin Gods, omgeven met eerbiedwekkende tekenen Zijner Majesteit, omstraald met hemelse glans, en

omringd van miljoenen heilige engelen, en, voor aller oog zichtbaar, gaan zitten op Zijn troon, in de wolken opgericht.

En dan zullen, vanwege Zijn opperhoogheid, de hemelen en de aarde voor Hem wegvlieden. Geheel het geschapendom zal beven, terwijl van die geduchte Gerichtsstoel Zijn machtige, levengebiedende stem: „staat op, gij doden!" Door geheel het woeste rijk van de verderfelijke, van pool tot pool klinken zal, met dit gevolg, dat volstrekt allen, die in de graven zijn, dezelve zullen horen en gehoorzamen. Want die in het stof van de aarde slapen, zullen ontwaken en uitgaan; deze ten eeuwigen leven, en gene tot versmaadheden en eeuwige afgrijzing (vers 2).

De laatstgemelden zullen wel roepen: „bergen, valt op ons en heuvelen, bedekt ons voor het aangezicht Desgenen, Die op de troon zit." Doch tevergeefs! Want allen moeten geopenbaard worden voor de Richterstoel van Christus. En wanneer alle volken voor Hem zullen vergaderd zijn, (Matth. 25:32) zal Hij (naar Hand. 7 : 10 en Openb. 20:12) de boeken van Zijn alwetendheid, raadsbesluiten en voorzienigheid; de boeken van Zijn Wet en Zijn Evangelie, met dat van ons geweten, openen, en al de gedaagden rekenschap laten afleggen van alles, wat in die boeken geschreven staat. Hij zal dan ieders werk in het gerichte brengen, met al dat verborgen is, het zij goed, het zij kwaad ; (Pred. 12 : 14) en de verborgene dingen van de mensen ook, bij voorbeeld: de raadslagen des harten (1 Cor. 4:5) openbaren en oordelen.

Gelijk Hij de rechtvaardige Rechter heet, (2 Tim. 4: 8) zo zal Hij ook rechtvaardig oordelen (Hand. 17 : 31) en een iegelijk zijn lot en deel, bij onherroepelijk en eeuwig beslissend vonnis, toewijzen.

De rechtvaardigen, die opgestaan zijn ten leven, zullen ingevolge daarvan, als hun lot, beërven het Koninkrijk dat voor hen bereid is vóór de grondlegging van de wereld, en gesteld worden in het onverliesbaar genot ener volkomen en eeuwigdurende gelukzaligheid, in de Heilige Schrift genoemd het eeuwige leven; een erfenis, in de hemelen bewaard wordende; een onvergankelijk Koninkrijk; een onverderfelijke kroon des levens en van de heerlijkheid, en beschreven als een vreugdevolle gelukstaat, die zo onuitsprekelijk groot is, dat dezelve al onze begrippen en bevattingen eindeloos te boven gaat. O hoe groot is dat goed! Hoe heerlijk die erfenis! Hoe zalig het deel en hoe heugelijk het lot, dat rechtvaardigen van God verkrijgen! Hiertoe nu zullen zij opstaan uit de doden. Dus zullen zij bestaan in het gericht aan het einde van de dagen. En zo zullen zij waardig geacht worden te staan in hun lot voor de Zoon des mensen.

De goddelozen daarentegen zullen niet bestaan in dat gericht. Hun zal dit rampzalig lot worden toegewezen: „gaat weg van Mij, u vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is". En dus veroordeeld, zullen zij neerstorten in een staat van eindeloze rampzaligheid, in de Bijbel beschreven als een eeuwige pijn; een eeuwig verderf; het helse vuur — een vuur, dat niet wordt uitgeblust en de tegenstanders zal verslinden; als een worm, die niet sterft; een vurige oven; de buitenste duisternis, waar wening is en knersing van de tanden, en vanwaar de rook van de pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid. Ziedaar ook het deel, dat de goddeloze mens ontvangen zal van God, (Job 20: 29) hetwelk dus zinnebeeldig wordt beschreven, om ons van 't ondenkbaar gewicht dier straf, tot afschrik van de zonde, enig denkbeeld te geven.

3. Laat ons nu het overwogene tot een toepasselijk gebruik aanwenden.

TOEPASSING

Wij allen, mijn hoorders, moeten eens sterven, en naderen met iedere schrede tot ons einde. Onze levensdagen zijn geteld en bestemd, 't getal van de maanden is bij God bepaald, en deze gemaakte bepaling zullen wij niet overgaan. Wanneer wij daartoe gekomen zijn, dan is ons levenseinde daar; zalig, die dan sterft in de gegronde hoop des eeuwigen levens, stervende de

dood des oprechten, wiens einde vrede is; hij zal dan rusten, en in de jongste morgenstond opstaan, om het zaligst lot te ontvangen. Doch dit lot valt niet allen te beurt. Van die ontelbaar velen, die dan aan 't einde van de dagen in 't stof van de aarde slapen, zullen er ook ontwaken tot versmaadheid en afgrijzing, en opstaan tot verdoemenis. Om dan in die erfenis van de heiligen deel te hebben, moeten wij daartoe in dit leven worden bekwaam gemaakt (Col. 1 : 12) door de vernieuwende, bekerende en heiligende genade des Geestes. Zalig en heilig is hij dus, die deel heeft aan de eerste geestelijke opstanding uit de dood van de zonde; want over deze heeft de tweede en eeuwige dood geen macht (Openb. 20: 6). Voor dezulken is er geen verdoemenis te duchten; de bitterheid des doods geweken en het sterven gewin. Zij gaan dan ter rust, en mogen, ja moesten ook meer reikhalzend uitzien naar hun einde, als de tijd van de ontbinding, en vooral naar het einde of de laatsten dag van de dagen. Deze immers zal voor hen 't toppunt hunner wensen, de luisterrijkste, de zaligste, de roem van de dagen wezen. Dit einde van de dagen mogen zij te gemoet zien als de grootste triomf en zaligste rustdag; een dag van blijdschap, verlossing en zaligheid, waarin al hun uitzichten, begeerten en verwachtingen uitlopen.

Och! of wij allen deelgenoten waren dier zalige hoop, en dus bekwaam gemaakt om deel te hebben in van de heil'gen erfenis!

Waar dit plaats heeft, daar leert men zijn dagen tellen, zijn vergankelijkheid geloven en zijn einde kennen; daar bekomt men een wijs hart; daar ontwaakt men, levend gemaakt door de Heiligen Geest, uit de geestelijken dood daar zoekt men de Heere, terwijl Hij te vinden is; daar kent, betreurt en belijdt men zijn zonden, ellende, dood en strafwaardigheid; daar wordt men, aan de Heere gelovig, overeenkomstig 't Evangelie werkzaam; daar wendt men zich tot Christus, die 't leven en de onsterfelijkheid heeft aan 't licht gebracht; daar neemt men Hem gelovig aan tot wijsheid van Gode, rechtvaardiging, heiligmaking en verlossing; daar tracht men, naar 't onderwijs van de zaligmakende genade, de wereldse begeerlijkheid te verzaken en matig, rechtvaardig en godzalig te leven in deze tegenwoordige wereld; daar waakt, bidt en strijdt men tegen de zonde, en daar werkt men terwijl 't dag is, de tijd uitkopende, zijns zelfs zaligheid met vrezen en beven, verwachtede en haastende tot de toekomst van de dag Gods.

Wat denkt u nu, mijn hoorders, is dat ook in waarheid uw bestaan, uw gezindheid en werkzaamheid? Dat wij ons toch vooral in deze dingen niet met valse overleggingen bedriegen.

Laat mij ter roedige ontdekking slechts mogen vragen: hebt u immer uzelf recht leren kennen als vergankelijk, broos, ijdel, als diepst en volslagen bedorven van hart en daden, en deswege vervreemd van Gods gunst, geheel schuldig, onrein, ten goede onwillig en onmachtig, en naar 't recht Gods des eeuwigen doods waardig? En hebt u tegen dat alles verlossing, gerechtigheid, leven en zaligheid gezocht en gevonden bij God in Christus, Die, voor goddelozen stervende, een eeuwige verlossing teweeg bracht en de oorzaak van de opstanding en van 't leven is?

Zo dit nu waarlijk bij u plaats heeft, zult u bij uw dood ook rusten en bij uw opstanding aan 't einde van de dagen mede deel hebben in de erve van de heiligen. Maar zijn deze dingen u geheel vreemd, dan hebt u aan dat goede woord nog geen deel of lot. En in die staat tot uw einde gaande, zult u volstrekt allen vrede en rust missen, en aan 't einde van de dagen uit de slaap des doods ontwaken tot versmaadheid en afgrijzing, en uit 't graf opstaan tot eeuwige verdoemenis.

En evenwel zal veler geweten op die vragen een ontkennend antwoord moeten geven. Niet weinigen immers zijn en leven zorgeloos in de zonde heen, niet bedenkende dat hare zekere bezoldiging, de dood, al dat ontzettend en verdervend kwaad in zich behelst, 't welk de zondaar naar ziel en lichaam voor tijd en eeuwigheid afscheidt van Gods gunst en gemeenschap, en hem, onder de ondervinding van Zijn toorn, diepst ellendig en volstrekt

rampzalig maakt. Wat herinneringen en vermaningen, wat bestraffingen en waarschuwingen, wat oordelen en zegeningen, wat bedreigingen en beloften, wat voorstellingen er ook van de onzekerheid des levens en de zekerheid des doods gedaan worden, men blijft gerust uit ongelooft aan die dingen en uit blindheid voor zijn bederf, ellende en gevaar. Is zulk een bestaan en gedrag redelijk, betamende, met uw waar belang overeenkomstig en verantwoordelijk? Zal het aan het einde van de dagen niet straffe waardig worden geoordeeld? Och of u door 's Geestes verlichting, dat nu nog in deze uwen dag mocht vernemen en op uw einde merken! Mocht u nu nog uzelf leren kennen als midden in de dood liggende, en 't leven zoeken en vinden in Hem, Die de opstanding en 't leven is!

Bid naar uw licht, of liever mocht u door de Heiligen Geest recht ootmoedig pleitende op Christus' dood en opstanding, leren bidden, dat God u door Zijn vernieuwende, bekerende en heiligende genade bereide tot uw einde en bekwaam make om deel te hebben in de erve van de heiligen in 't licht!

O, neemt toch in deze geen uitstel! Zeer haast kan uw einde daar zijn; de dood wenkt ieder uur en staat in allen gevalle zeker te wachten. Nalatigheid in deze baart eeuwig naberouw en eeuwige rampzaligheid. En de beloften van vrede in de dood, van rust in het graf en van de hemelse erfenis in 't einde van de dagen, zijn zo grootgunstig, dierbaar en heerlijk, dat zij daartoe ten krachtigste moeten aansporen. Zo deze prikkelen u in dit leven niet steken, dan zullen zij het toch gewis, schoon voor eeuwig te laat, doen bij uw dood en aan het einde van de dagen, wanneer dezelve als wormen eeuwiglijk aan het hart zullen knagen en de ijselijkste wroeging verwekken. Heden dan, terwijl u nog des Heeren heilstem hoort, zo verhardt uw harten niet, maar tracht te bekennen wat tot uw vrede dient!

Wenst u dit heilbegerig? Daartoe is raad bij God in de Heere Jezus Christus. Hoe nietig en onwaardig, hoe bedorven en schuldig, hoe ellendig en krachteloos, hoe dood en doemwaardig u in uzelf ook zijn moogt, gelovende in Christus zult u het eeuwige leven hebben, en Hij zal u ook tot het zaligst lot opwekken ten uitersten dage.

O, mocht u dit heil en troostrijk woord ootmoedig geloven! u zoudt daarin een uitzicht hebben tegen al uw schuld en bederf, bezwaar en ellende, vrees en gevaren, nood en dood en tevens een uitzicht op een zalig ontwaken uit de slaap des doods aan 't einde van de dagen, om dan van uw slaapstede op te staan en het u toegezegde deel in van de heiligen hemelse erfenis te ontvangen.

Godvruchtigen! hoe uitnemend verheft zich hier uw onuitsprekelijk en tot eeuwige dank verplichtend geluk! Zijt u met Daniël het even dierbaar geloof ter rechtvaardiging deelachtig, zo zijn ook u al die grote en dierbare beloften van leven en zaligheid geschonken en daarbij ook de Heilige Geest ten onderpand van uw hemelse erfenis. *Geloofd wordt uit die hoofde van u de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid u heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, tot een onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, welke in de hemelen voor u wordt bewaard!*

Niettegenstaande dat, kunnen er soms veel dingen zijn die u opzien baren tegen uw einde en doen vrezen voor dood en graf, waar ook u heen gaat; als onder anderen, kruis en droefenis; aanklevend bederf en zwakheid; kracht des ongeloofs en gemis van 's Geestes vertroosting; gedurig struikelen en de vurige pijlen des bozen; 't leven in een in het boze liggende wereld en verijdeling van schijnbare uitzichten op verlossing; twijfelmoedigheid omtrent 's Heeren beloften en de onbekendheid met de staat, waarin de ziel gedurende haar afgescheidenheid van 't lichaam zal verkeren. Tracht onder inroeping van 's Geestes hulp, ter overwinning van dat alles en ter voorbereiding voor uw einde, vooral uw roeping en verkiezing vast te maken, door bij uw geloof deugd, kennis, matigheid, lijdzaamheid, godzaligheid en liefde te voegen.

Zo deze dingen bij u zijn en overvloedig (in u) zijn, zullen zij u niet ledig of onvruchtbaar laten, en alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in 't eeuwig Koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Zoekt daarenboven tot dat einde vooral ook te staan naar een levendig geloof aan 's Middelaars dood en leven; naar de rechte kennis van Christus in de kracht Zijner opstanding; naar 't gebovig leven op de beloften; naar de ervaring van Gods gunst; naar toenemende blijken van 't nieuwe leven door de opwekking met Christus; en naar het op Zijn verdiensten gegronde uitzicht op het einde uws geloofs, namelijk, de zaligheid uwer ziele. Deze dingen nemen de bitterheid en vreze des doods weg en kunnen u in vrede doen heen gaan tot uw einde, in hoop van dan te zullen rusten op uw slaapstede en met vrolijk uitzicht op uw zalig lot, bij de opstanding in het einde van de dagen.

Bedenkt overigens dat de dood, die koning der verschrikking, wel een ontzaggelijk, maar toch ook de laatste, van zijn kracht en dodende prikkel beroofden, ja zelf gedode vijand is.

Wel Godvruchtigen! daar deze dingen alzo zijn, en dus uw einde vrede en uw sterven gewin zal zijn, zou dan dood en graf u nog doen beven? Dat mag 't vooruitzicht doen van een zware arbeid en eindeloze moeite; maar niet 't ingaan in de eeuwige rust. Dat mag een lange en gevaarvolle reis in vreemdelingschap doen; maar niet het thuis komen in 't hemels vaderland. Dat mogen Job's rampen en verliezen doen; maar niet 't ontvangen van zijn deel in van de heiligen erfenis. Dat mag een ophanden zijnde strijd doen; maar niet de volkomen overwinning.

Dit uitzicht moet u gemoedigd doen heen gaan tot uw einde; het kan u begerig maken om ontbonden te worden; en u stervende het hoofd doen neerleggen om te rusten, en, aan het einde van de dagen opgewekt, uw zaligst lot te ontvangen. Bij zulk een heengaan tot uw einde mogen bedroefden en droefenissen u omringen; maar hemelvreugde zal de ziel vervullen; bezwijkt uw vlees en hart, uw eeuwig deel blijft; slaapt u de slaap des doods, u zult in de jongste morgenstond ontwaken; hebt u dan mogelijk nog een bange strijd, uw overwinning is zeker en eeuwige rust wacht u; sterft gij, u gaat door de dood in 't ware leven; moet u dan 't aardse verlaten, u zult 't hemelse beërven; gaat dan uw lichaam ter verderfenis; het zal aan het einde van de dagen onverderfelijk en heerlijk opstaan uit uw rustplaats. Zulk een einde verlost u van alle zonde en verzoeking, eindigt uw moeite en verdriet, verheft u boven geestelijke duisternis en verberging van Gods aangezicht, en voert u over in de rust, die er overblijft voor het volk Gods.

Laat dat blij en strelend vooruitzicht u in druk verheugen, u steeds aansporen tot een godzalige wandel, u onbeweeglijk, standvastig en overvloedig doen zijn in uw hemelse roeping, u altijd wakende en biddende maken, en uw hart sterken, om bij uw levenseinde te kunnen betuigen: „op uw zaligheid wacht ik, Heere". Zo dan, vertroost elkander met deze woorden. Amen!

Nazang Psalm 17:8.